

Republika e Kosovës - Republika Kosova - Republic of Kosovo
Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural
Ministarstvo Poljoprivrede, Šumarstva i Ruralnog Razvoja
Ministry of Agriculture, Forestry and Rural Developement

ANALIZA E IMPORTIT, EKSPORTIT DHE PRODHIMTARISË SË DRITHËRAVE NË KOSOVË

Prill, 2015

DEPARTAMENTI I ANALIZAVE EKONOMIKE DHE STATISTIKAVE
BUJQËSORE

Analiza e importit, eksportit dhe prodhimtarisë së drithërave në Kosovë

Prill, 2015

Parathënie

Departamenti i Analizave Ekonomike dhe Statistikave Bujqësore është përgjegjës për grumbullimin dhe analizimin e të dhënave ekonomiko statistikore të cilat e ndihmojnë MBPZHR-në që të prodhojë raporte dhe analiza të detajuara ekonomike dhe mbi bazën e tyre të ndërmerren edhe masat e duhura investive.

Drithërat e përbëjnë pjesën më të madhe të tokave të kultivuara në Kosovë. Kjo analizë paraqet një pasqyrë për gjendjen e tyre në Kosovë dhe përmban të dhëna për eksportin, importin dhe prodhimtarinë e tyre.

Prodhimtaria e drithërave në Kosovë ballafaqohet me vështirësi të ndryshme. Njëra nga këto vështirësi është sasia e madhe e importit të drithërave nga vendet fqinje dhe perëndimore.

Në mënyrë që të stimullohet prodhimtaria vendore e drithërave, të rritet eksporti, dhe të zvogëlohet sasia e madhe e importuar e tyre, nevojiten politika më të mira investuese dhe zhvillimore.

Importi dhe eksporti i drithërave në Kosovë

Gruri

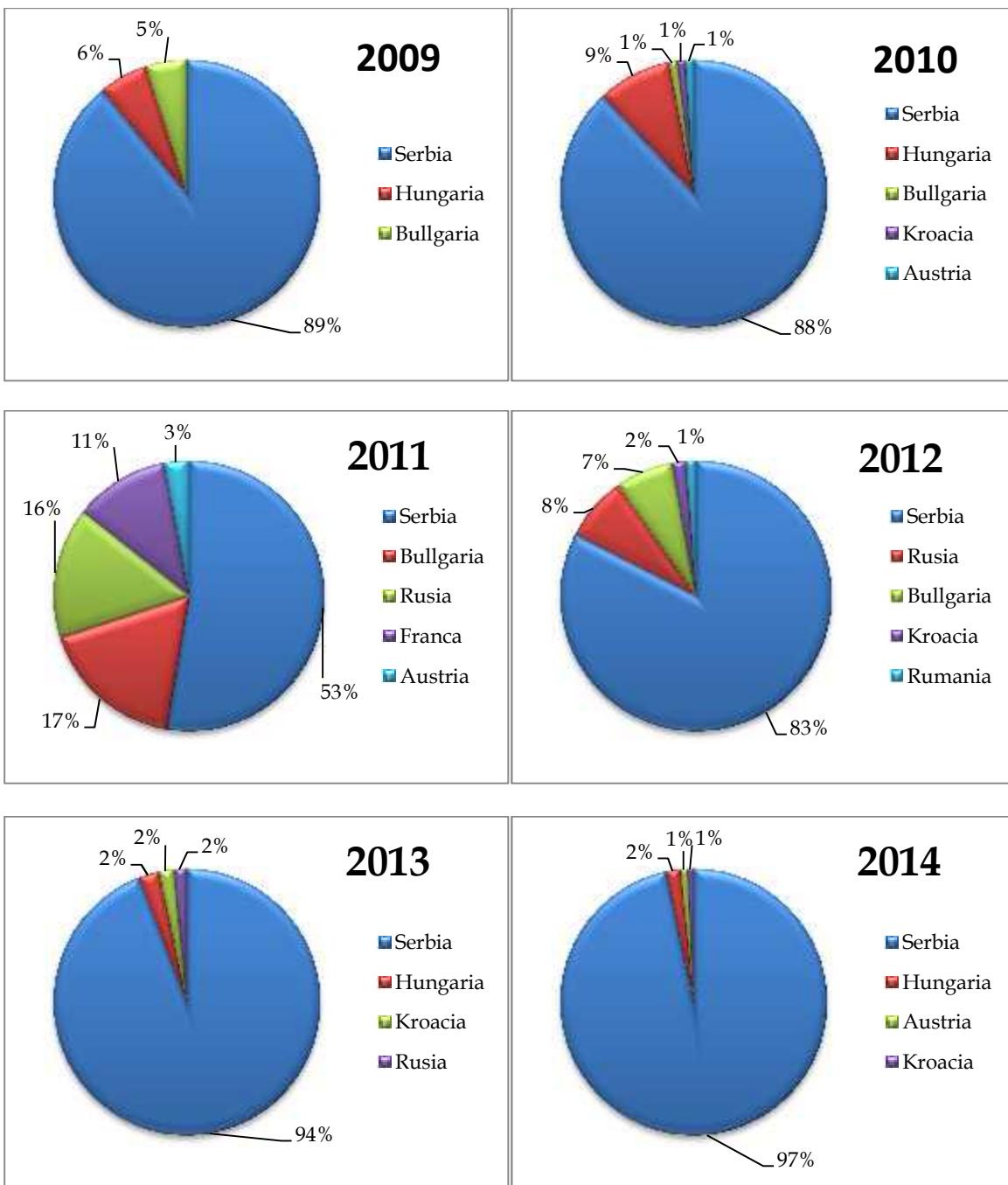
Sipas të dhënave për import në tregun e Kosovës, Serbia e zë vendin e parë për import të drithërave. Vlerat e importuara të grurit nga Serbia janë shumë më të larta se të vendeve tjera prej ku importon Kosova. Vetëm në vitin 2011, si pasojë e masave të reciprocitetit, përqindja e importit të grurit nga Serbia gati është përgjysmuar, ndërsa në vitet në vijim, kjo përqindje është rritur vazhdimesht. Në vitin 2014, rreth 97% të grurit importohet nga Serbia. Pas Serbisë, vendet tjera prej ku Kosova importon më së shumti grurë janë Hungaria, Bullgaria, Kroacia dhe Rusia.

Tabela 1 Importi i grurit sipas shteteve në Kosovë, tonë metrik

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Serbia	101,123	109,274	71,891	100,328	87,219	95,728
Hungaria	7,100	10,782	-	-	2,311	1,737
Bullgaria	5,629	1,421	23,651	8,394	-	-
Kroacia	-	1,213	-	2,064	1,656	720
Austria	-	1,004	4,063	-	-	858
Rusia	-	-	21,380	9,369	1,450	-
Franca	-	-	15,510	-	-	-
Rumania	-	-	-	1,447	-	-
Tjera	147	561	6,501	1,223	450	1,062
Gjithsej	114,000	124,255	142,996	122,824	93,087	100,105

Burimi: ASK

Figura 1 Importi i grurit sipas shteteve në Kosovë

Burimi: ASK

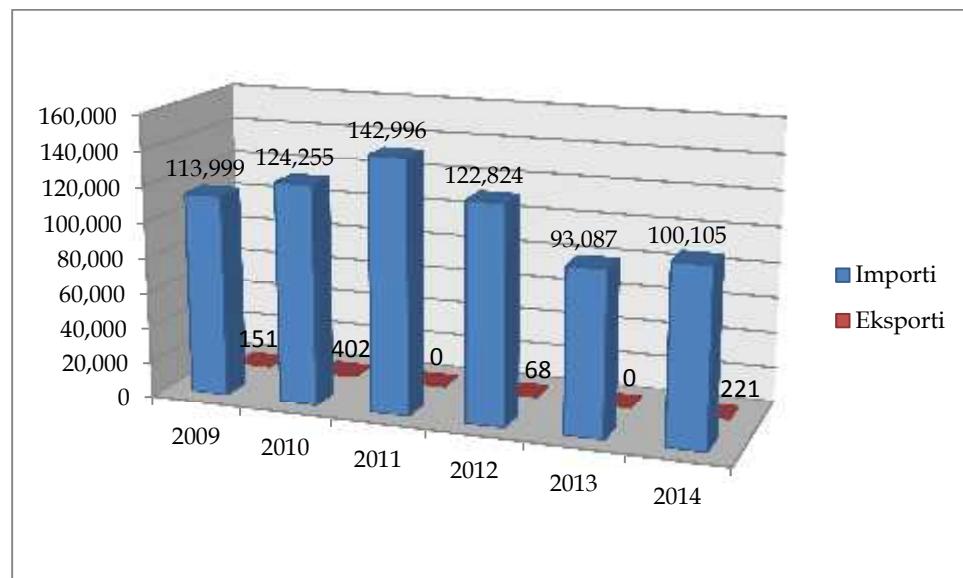
Tabela 2 Eksporti i grurit sipas shteteve në Kosovë, tonë metrik

Vendi	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Shqipëria	151	402	-	68	-	172
Serbia	-	-	-	-	-	49
Gjithsej	151	402	-	68	-	221

Burimi: ASK

Të dhënat për eksport tregojnë që Kosova ka eksportuar grurë vetëm në Shqipëri, me përjashtim të vitit 2014 ku sipas të dhënavë rezulton se ka pasur eksport në sasi prej 49,000 tonë metrik në Serbi.

Figura 2 Importi dhe eksporti i grurit në Kosovë, tonë metrik

Burimi: ASK

Misri

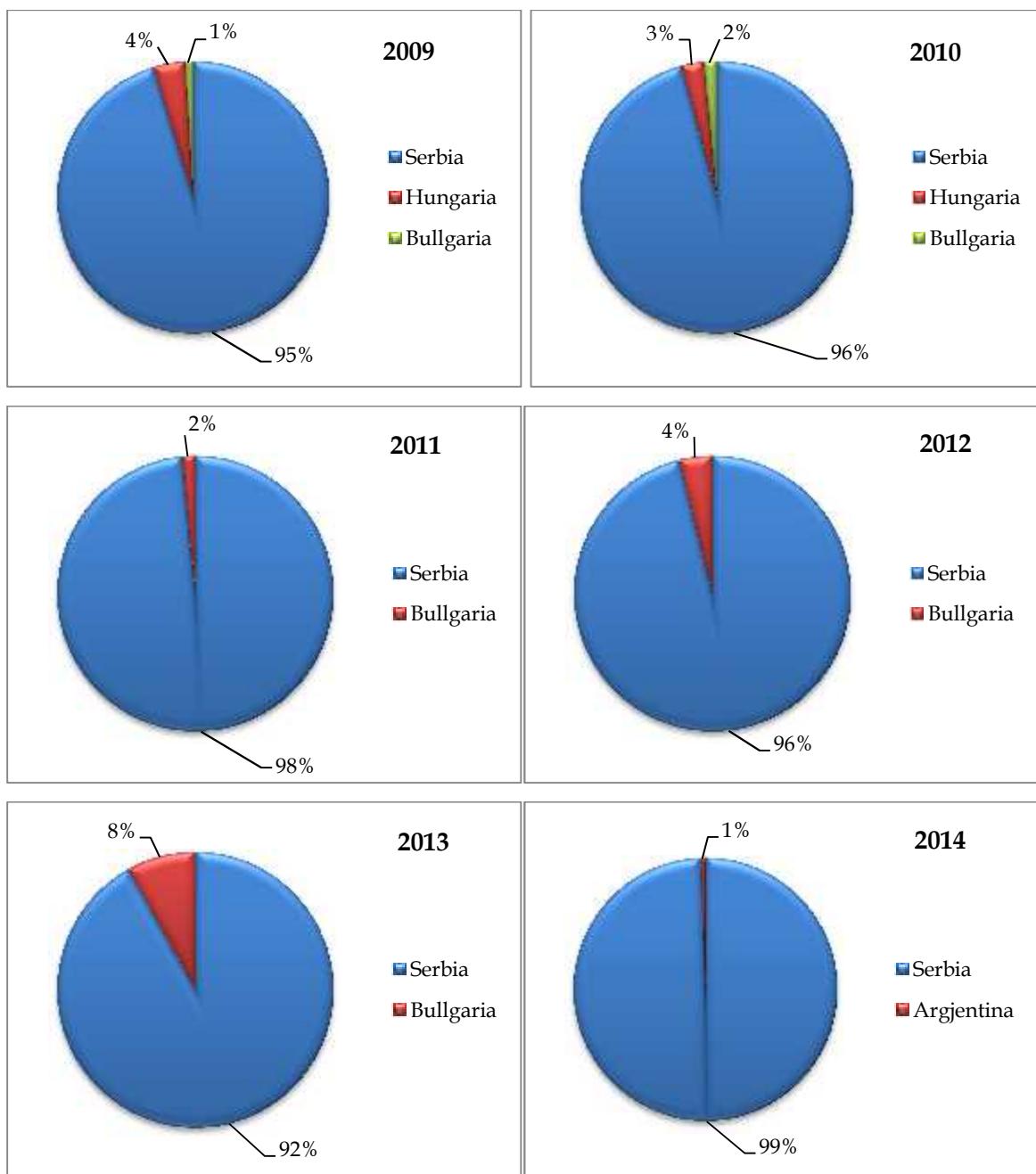
Tabela 3 Importi i misrit sipas shteteve në Kosovë, tonë metrik

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Serbia	18,420	21,828	31,152	23,843	27,088	35,197
Hungaria	734	602	-	-	-	-
Bullgaria	182	350	490	971	2,388	-
Argjentina	-	-	-	-	-	188
Tjera	276	233	388	204	360	209
Gjithsej	19,611	23,013	32,030	25,018	29,837	35,594

Burimi: ASK

Importi i misrit nga Serbia është dukshëm më i lartë se nga shtetet tjera. Në tre vitet e fundit, ky import është rritur vazhdimisht. Pas Serbisë, misri në Kosovë më së shumti importohet nga Bullgaria.

Figura 3 Importi i misrit sipas shteteve në Kosovë

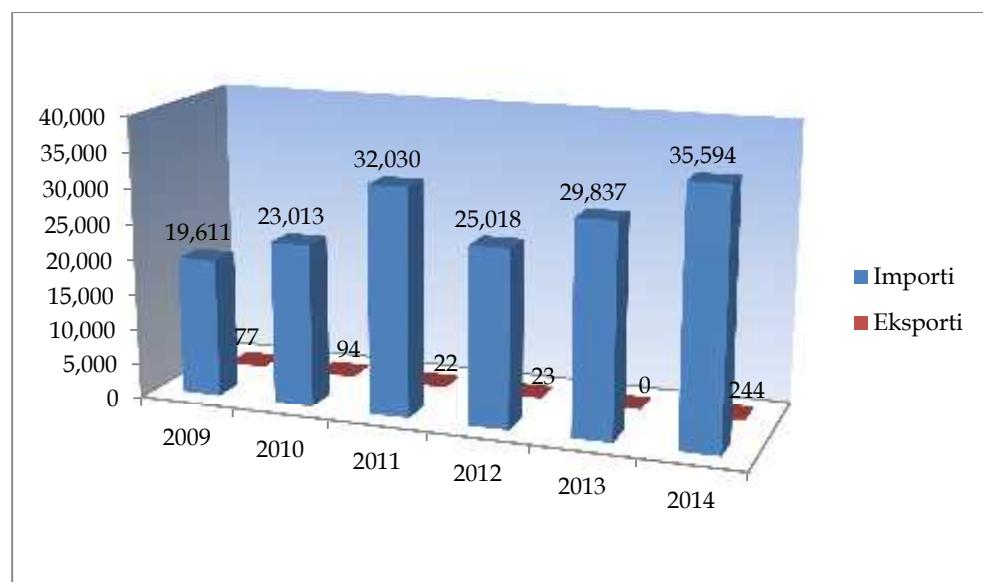
Burimi: ASK

Tabela 4 Eksporti i misrit sipas shteteve në Kosovë, tonë metrik

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Shqipëria	65	61	-	10	-	175
Serbia	12	33	-	13	-	69
Franca	-	-	20	-	-	-
Gjermania	-	-	2	-	-	-
Gjithsej	77	94	22	23	0	244

Burimi: ASK

Sipas të dhënave për eksport, Kosova eksporton misër më së shumti në Shqipëri pastaj në Serbi. Deficiti tregtar është shumë i lartë, sikurse është rasti edhe me drithërat tjera.

Figura 4 Importi dhe eksporti i misrit në Kosovë, tonë metrik

Burimi: ASK

Elbi

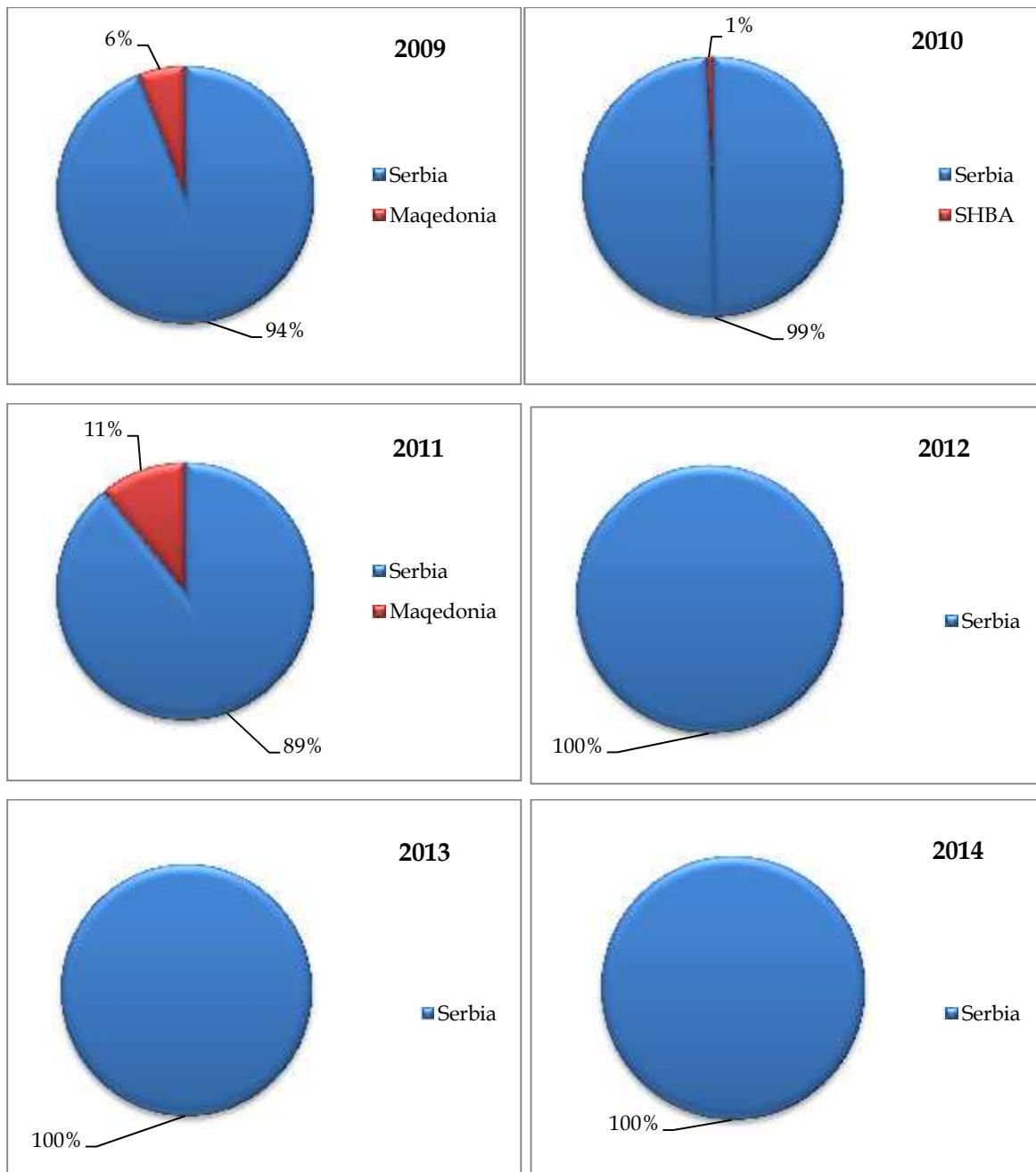
Sasia më e madhe e elbit po ashtu importohet nga Serbia, edhe pse duke analizuar të dhënat nga viti 2009, mund të vërejmë se importi i elbit është zvogëluar vazhdimisht. Krahasuar me vitin 2009, në vitin 2014 gjithsej sasia e importuar e elbit është 85% më e ulët. Në anën tjetër, të dhënat për eksport tregojnë se Kosova vetëm në vitin 2014 ka eksportuar 13 tonë në Shqipëri, ndërsa në vitet tjera nuk ka pasur eksport.

Tabela 5 Importi i elbit sipas shteteve në Kosovë, tonë metrik

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Serbia	774	609	390	225	64	123
Maqedonia	48	-	47	-	-	-
SHBA	-	4	-	-	-	-
Tjera	0.064	0.063	-	-	-	0.093
Gjithsej	822	613	437	225	64	123

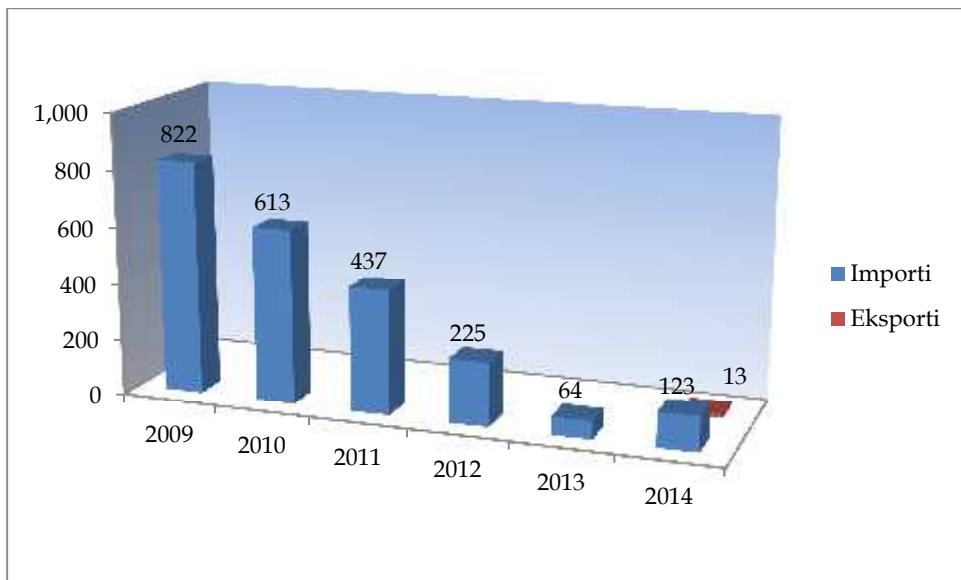
Burimi: ASK

Figura 5 Importi i elbit sipas shteteve në Kosovë

Burimi: ASK

Figura 6 Importi dhe eksporti i elbit në Kosovë, tonë metrik

Burimi: ASK

Tërshëra

Tabela 6 Importi i tërshërës sipas shteteve në Kosovë, tonë metrik

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Serbia	35	25	-	-	168	140
Austria	-	-	2	-	-	-
Hungaria	-	-	-	-	22	89
Kroacia	-	-	-	-	218	-
Shqipëria	-	-	-	-	-	0.02
Gjithsej	35	25	2	0	408	229

Burimi: ASK

Tërshëra deri në vitin 2012 është importuar me sasi dukshëm më të vogla se në vitin 2013 dhe 2014. Në vitin 2013, sasia më e madhe është importuar nga Serbia dhe Kroacia, ndërsa në vitin 2014, nga Serbia dhe Hungaria. Eksport të tërshërës nuk ka pasur Kosova në këtë periudhë.

Sipërfaqja, prodhimtaria dhe rendimenti i drithërave në Kosovë

Tabela 7 Sipërfaqja, prodhimtaria dhe rendimenti i drithërave, 2009-2013

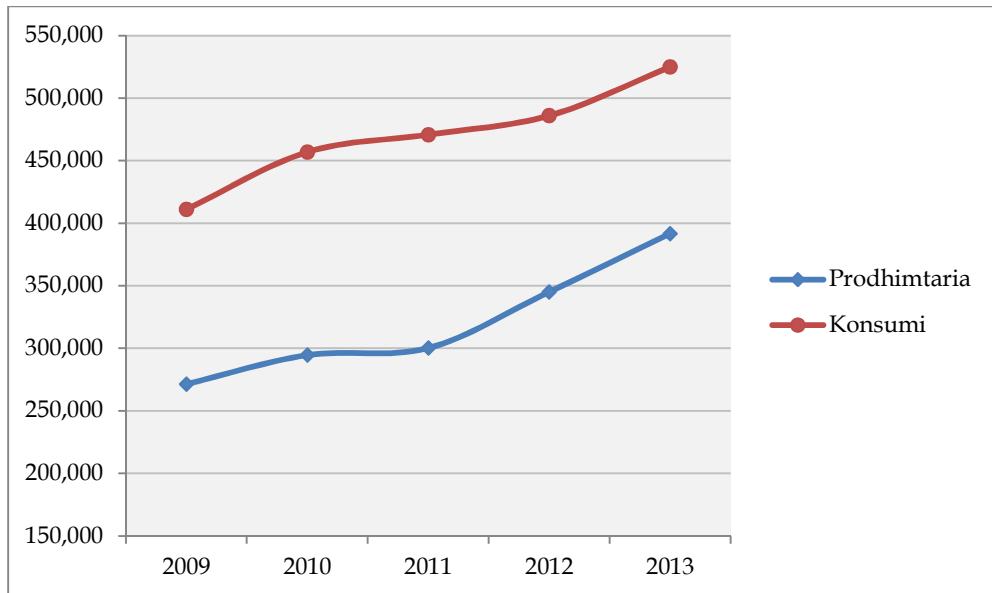
	2009	2010	2011	2012	2013	Ndryshimi 2013/2012 në %
Sipërfaqja (ha)						
Drithëra	119,984	119,871	121,095	137,215	141,912	3
Grurë	77,938	78,420	79,928	102,918	101,846	-1
Misër	35,854	35,424	35,208	31,181	36,122	16
Elb	1,717	1,177	844	568	1,363	140
Thekér	394	571	607	253	235	-7
Tërshëre	4,081	4,279	4,508	2,294	2,346	2
Prodhimtaria (t)						
Drithëra	411,208	430,524	435,034	438,792	540,136	23
Grurë	271,373	294,540	300,203	345,027	391,727	14
Misër	125,864	120,460	119,693	86,304	136,633	58
Elb	5,363	3,643	2,609	1,808	4,415	144
Thekér	834	1,371	1,457	740	571	-23
Tërshëre	7,774	10,510	11,072	4,913	6,790	38
Rendimenti (t/ha)						
Grurë	3.5	3.8	3.8	3.4	3.9	15
Misër	3.5	3.4	3.4	2.8	3.8	37
Elb	3.1	3.1	3.1	3.2	3.2	2
Thekér	2.1	2.4	2.4	2.9	2.4	-17
Tërshëre	1.9	2.5	2.5	2.1	2.9	35

Burimi: ASK, Anketa e Ekonomive Shtëpiake Bujqësore

Rritjen më të madhe të prodhimtarisë nga viti 2012 në vitin 2013 e shënoi elbi me 144%. Kulturat tjera po ashtu shënuan rritje, përvèç thekrës prodhimtaria e të cilës u zvogëlua për 23%. Pas elbit, misri dhe tërshëra shënuan rritje më të madhe të prodhimtarisë.

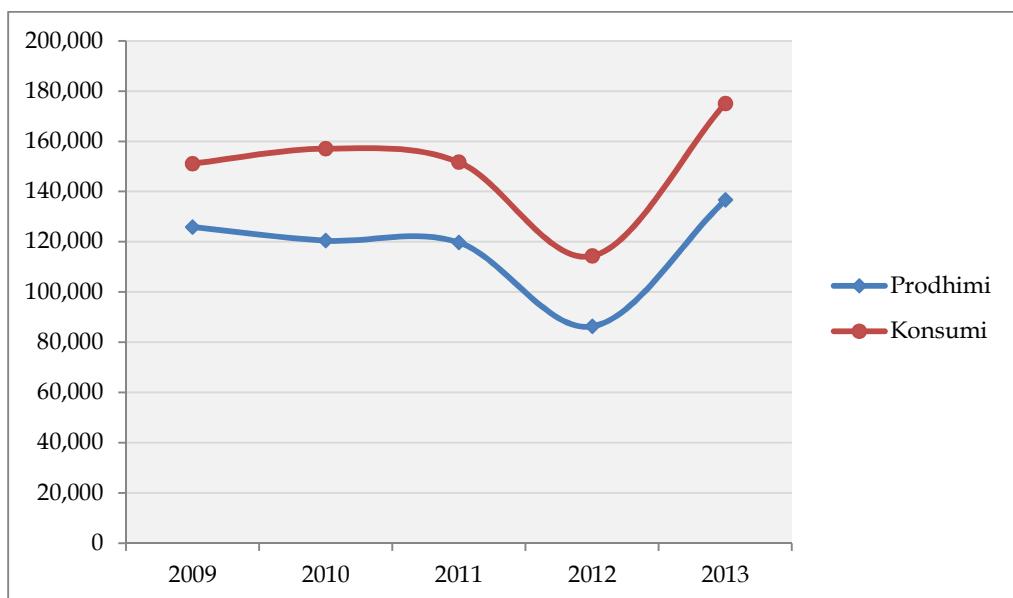
Figurat më poshtë paraqesin prodhimtarinë e grurit dhe misrit kahasuar me konsumin e përgjithshëm të tyre. Në Kosovë, prodhimtaria e grurit dhe misrit nuk mund ti plotësojë nevojat e konsumit dhe si rezultat importi i tyre është shumë i lartë. Sipas statistikave për grurë dhe misër, Kosova ka kapacitet të plotësojë më pak se 80% të nevojave të veta.

Figura 7 Prodhimtaria dhe konsumi i grurit në Kosovë në tonë metrik

Burimi: DAESB – MBPZHR

Figura 8 Prodhimtaria dhe konsumi i misrit në Kosovë në tonë metrik

Burimi: DAESB – MBPZHR